

Ammoniakudvalg og NEC-direktivet (gylleforsuring)

Winnie Heltborg

Med væsentlige bidrag fra LF og SEGES-svineproduktion

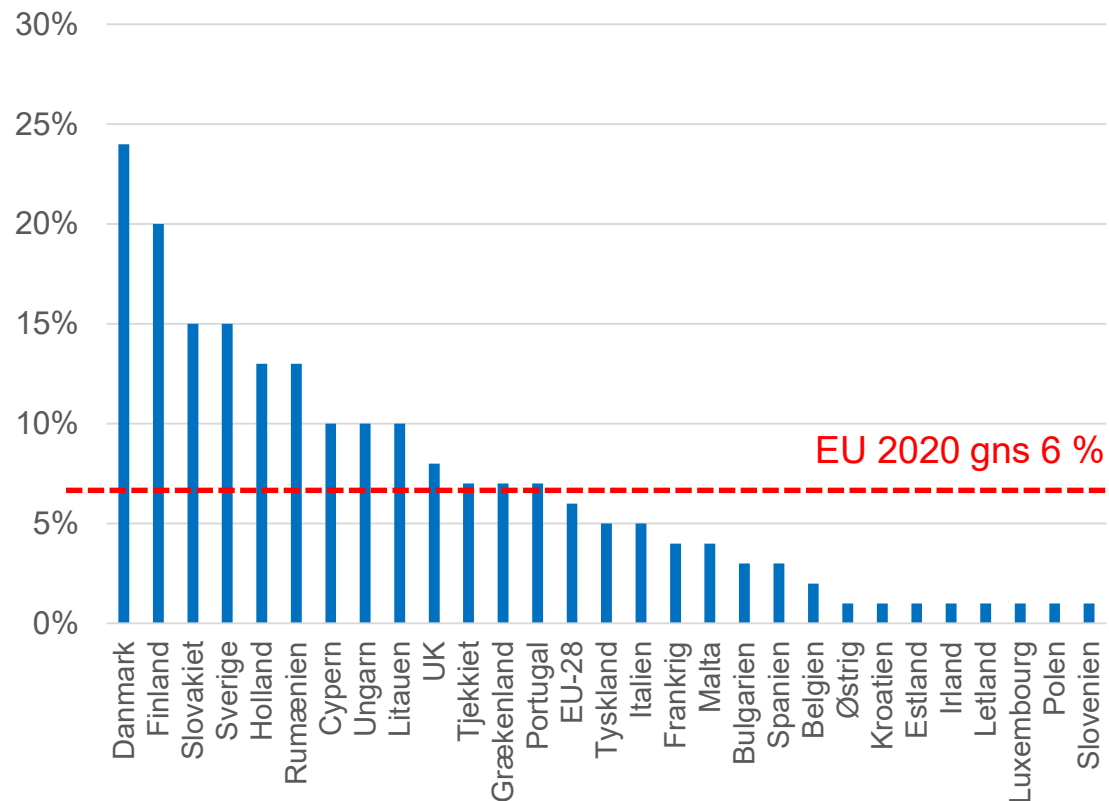
SEGES

Promilleafgiftsfonden for landbrug

STØTTET AF

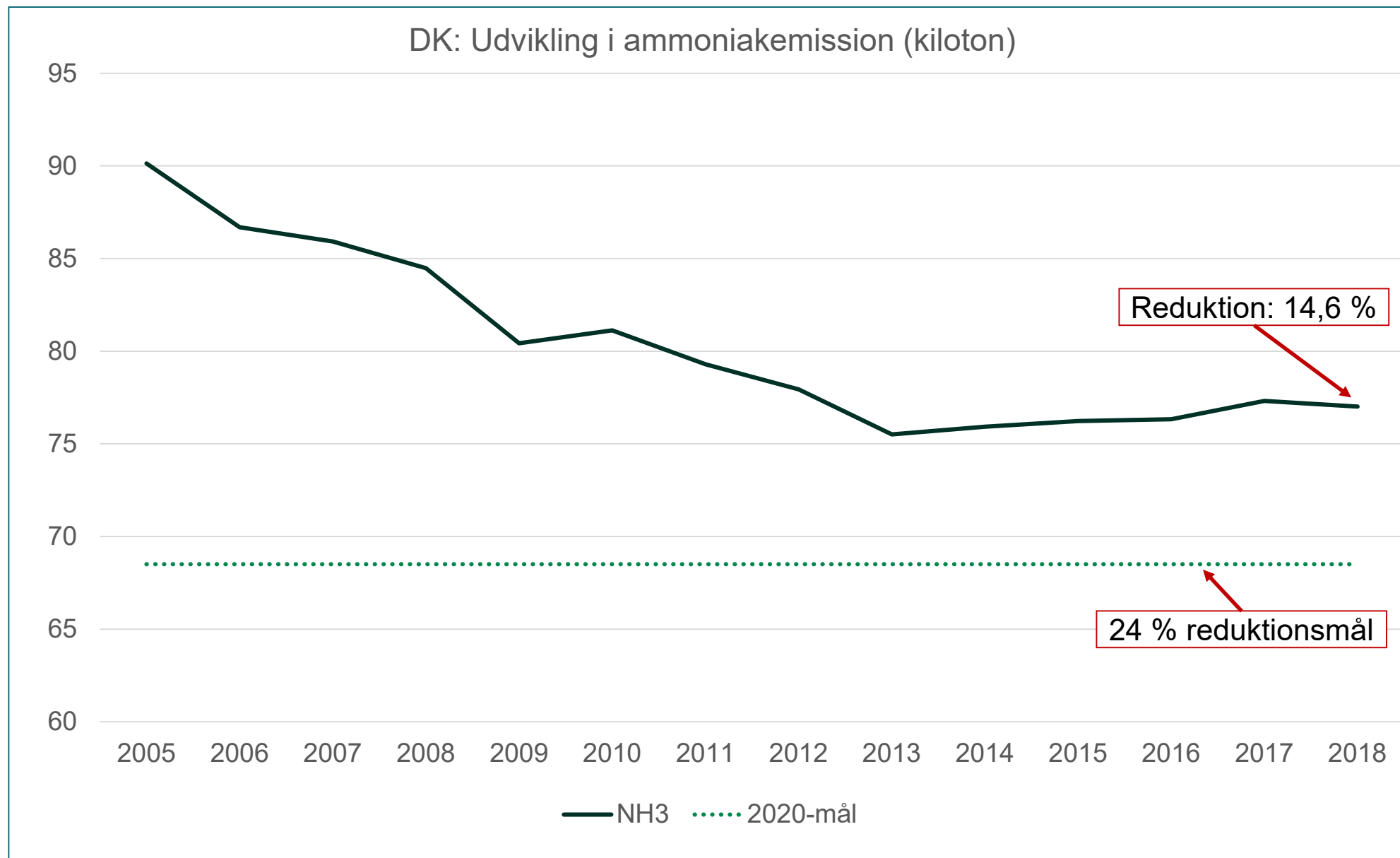

Nationale ammoniakreduktionsforpligtelser 2020

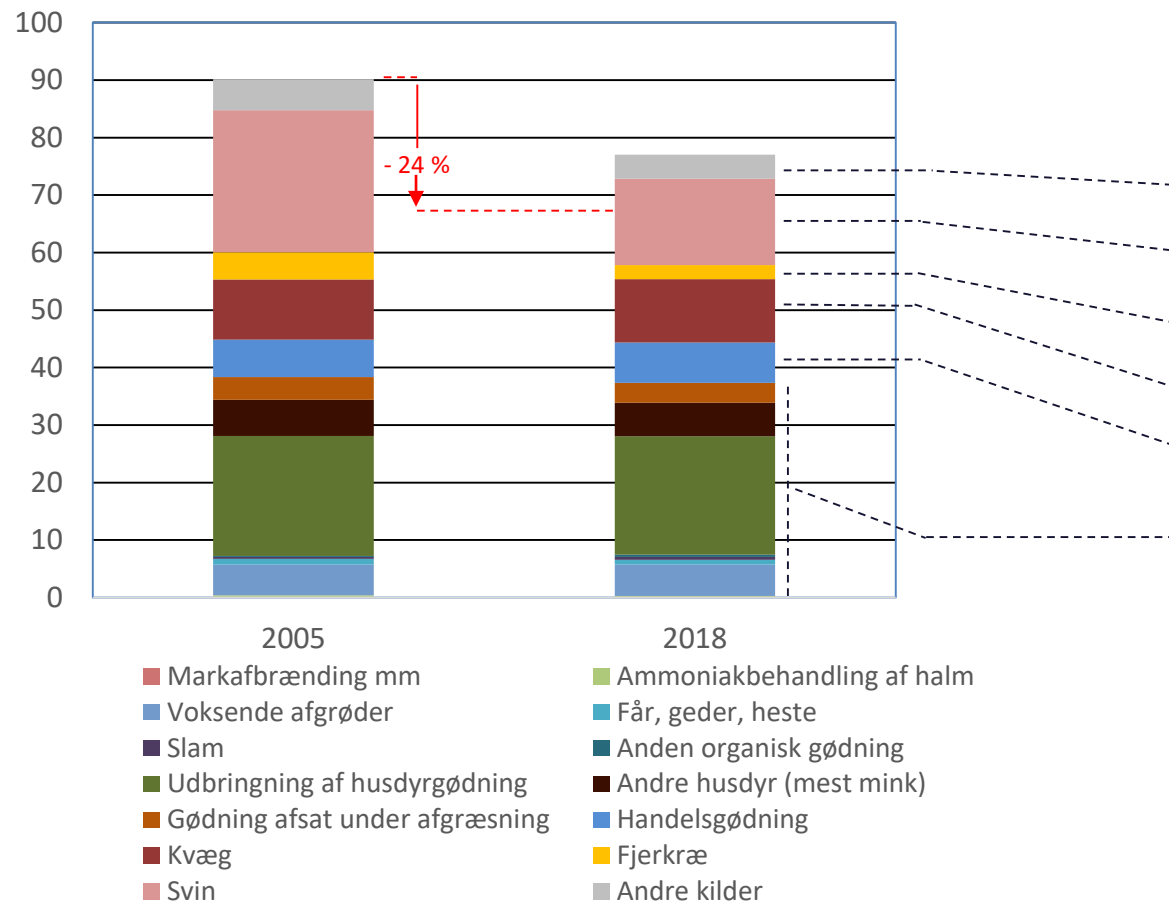

- **2012:** Danmark forpligter sig til 24 pct. reduktion i 2020 ift. 2005 i UNECEs Gøteborgprotokol – det er Danmark selv, der melder de 24 pct. ind
- **2016:** Nyt NEC direktiv implementerer Gøteborgprotokollens emissionslofter i EU
National Emission Ceilings Directive 2016/2284/EU
- **2018:** Dansk NEC bekendtgørelse
- **2019:** Dansk ratificering af Gøteborgprotokollen (reelt uden betydning ift. regulering, da lofterne er gennemført i NECD)

Ammoniak emissionsopgørelse 2018

Ammoniakregnskabet

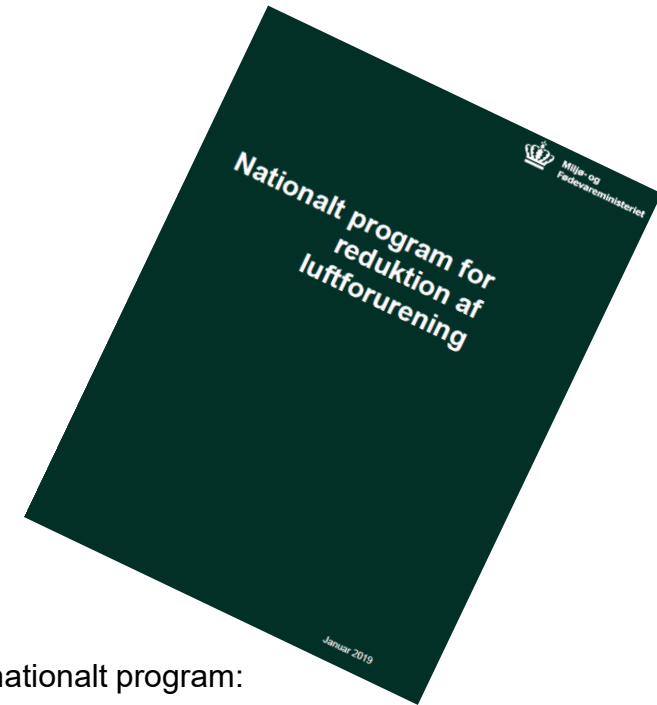

Danmarks ammoniak-emission	2005 Kt NH ₃	2018 Kt NH ₃	2018/2005
Ej landbrug	5,40	4,18	77%
Svin	24,68	15,02	61%
Fjerkræ	4,73	2,45	52%
Kvæg	10,45	11,03	106%
Handelsgødning	6,52	7,01	108%
Andet landbrug	38,36	37,32	97%
I alt DK	90,14	77,01	85,4 %
<i>NEC mål 2020</i>		<i>68,51</i>	<i>76,0 %</i>

Kilde: DCE, Annual Danish Informative Inventory Report to UNECE

Hvad gør Danmark nu?

- Nationalt program for luftforurening sendt til EU 1/4 (partikler, NO_x, SO_x – og ammoniak)
- I programmet beskrives 7 konkrete initiativer (igangsatte eller planlagte) der skal få Danmark i mål med ammoniakreduktionen i 2020.
- Udvalg om ammoniakreducerende tiltag har haft 2 møder – skal være færdige til sommer – L&F, SEGES og Dansk Agroindustri deltager
- **NEC-udvalget skal** pege på kortsigts-løsning, der sikrer overholdelse af 24 % reduktionskravet i forhold til 2005 emissionen

7 konkrete tiltag i nationalt program:

- Mere gylleforsuring
- Udvalg vedr. ammoniakreducerende tiltag
- Investeringsstøtteordning til slagtesvinestalde
- Fortsat krav om ammoniakreduktion ved miljøgodkendelse
- Opdaterede BAT krav
- Krav til udbringning af visse handelsgødningstyper
- Præcisionsjordbrug

Ammoniakudfordringen er MEGA – manko 7.600 ton NH₃-N

For 2020 er indregnet en reduktion på 900 ton sfa. nye skærpede regler for brug af urea og svovlsur gødning ($8.500 \div 900 =$ manko på 7.600 ton NH₃-N)

Der er mange tiltag i spil – og det lige fra:

- Skærpelse af BAT krav (proces med nuværende BAT revisionsproces)
- Krav om overdækning af eksisterende gyllebeholdere
- Krav om nedfældning i vintersæd samt forårssåede afgrøder
- Krav om forsuring ved udbringning af husdyrgødning
- Afgift på udbragt N på arealer
- Afgift på emission
- Loft over emission
- Krav om luftrensning på eksisterende stalde (grise)
- Osv.

Manko – kan forøges yderligere med manglende gylleforsuring!!!

- Effekten af gylleforsuring indgår i beregningen af Danmarks opfyldelse af det nationale ammoniakreduktionsmål i NEC direktivet på 24 pct. i 2020. Hvis effekten af gylleforsuring nedskrives, vil det udløse et krav om stramninger ift. ammoniak andre steder.
- Med den nuværende udbredelse af gylleforsuring udgør den forventede reducerede ammoniakemission som følge af gylleforsuring formentlig ca. 3 procent af den samlede ammoniakemission fra dansk landbrug.
- Hvordan går det med at få spredt budskabet?
- **få nu brugt det syre, der skal bruges!!!!**

NEC-udvalget skal pege på kortsigts-løsning, der sikrer overholdelse af 24 % reduktionskravet i forhold til 2005 emissionen

Tabel 1: Oversigt over virkemidler med **kendt og dokumenteret** effekt.

	Virkemiddel	Beskrivelse
Staldteknologier	Luftrensning svin	Fx delrensning på store svinebedrifter (kemisk og biologisk) (DAI)
	Varmeveksler	Rokkedal varmeveksler (100% slagtekyllinger)
	Forsuring i stalden kvæg/svin	Kan etableres i nye stalde samt ved tilbygning på visse eksisterende stalde.
	Køling af svinegylle	Primært relevant, hvor varmen kan genanvendes
	Lavemissionsstalde svin	Delvis spaltegulv (sl. svin) i forhold til reference.
	Lavemissionsstalde kvæg	Fast drænet gulv med ajleafløb og dræn.
	Lavemissionsstald (kvæg)/svin	IntelliFarm + luftrensning: Kombination af luftrensning, punktudsugning og hyppig udslusning (DAI)
	Lavemissionsstalde mink	Rendebredde op til 40 cm + Udmugning 2 gange/uge
	Lavemissionsstald Æglæggende høns	Gødningsbånd
	Lavere opholdstid i stalden (hyppig udmugning) fjerkræ/mink [Reduceret råprotein]	Gylle transporteres hurtigere ud Reduceret indhold af råprotein i svine-kvæg- og/eller fjerkræsfoder.
Lager	Fast overdækning af lager	Fast overdækning af gyllen
Arealer/Lager	Separation af gylle + bioforgasning eller afbrænding af tør fraktion (AU)	Reduceret tørstofindhold i udbragt gylle + øget mængde tørstof til biogas (+ højere udnyttelsesprocent)
	Specielle krav til håndtering af fjerkrægylle	

Tabel 1: Oversigt over virkemidler med **kendt og dokumenteret** effekt.

	Virkemiddel	Beskrivelse
Arealer	Øget anvendelse af nedfælder	• Krav om brug af nedfælder i vintersæd • Flydende husdyrgødning i forårssåede afgrøder skal nedfældes før etablering
	Øget anvendelse af forsuring af gylle	Forsuring i lager eller under udbringning.
	Fortynding af gylle	På ejendomme hvor der vandes. Især relevant ved overfladeudbringning af tyk kvæg- og biogasgylle.
	Reduceret anvendelse af kvælstof fra husdyrgødning	Den tilladte mængde kvælstof fra husdyrgødning pr. hektar reduceres via skærpelser af harmonikravet (ift. nitratdirektivets absolutte grænse på 170 kg kvælstof pr. hektar)
	Bedre udnyttelse af kvælstof fra husdyrgødning	Bedre udnyttelse af husdyrgødningens kvælstofindhold via opjusteret krav til husdyrgødningens udnyttelsesprocent (medfører en indirekte begrænsning i virksomhedens tilgængelige mængde kvælstof, idet en større mængde af husdyrgødningens indhold af totalkvælstof skal regnes med i virksomhedens samlede forbrug af kvælstof som tilgængeligt kvælstof, der effektivt kan udnyttes af afgrøden)
	Reduceret kvælstofkvote	Begrænsning af virksomhedens tilgængelige mængde kvælstof via reduktion i afgrødenormerne
Strukturelle tiltag	Opkøb af ejendomme beliggende tæt på natur (DN, L&F)	Afvikle ældre, urentable ejendomme og fremme strukturudvikling mod nye ejendomme med lavere emission pr. produceret enhed.

Hvordan går det med 2020 målene for ammoniak?

Lang vej til de 24 %:

- Danmark har reduceret med **14,5 %** fra 2005 til **2017**
- Der er sket et lille fald i emissionen fra 2017 til 2018 (data offentliggjort 17/2)
- I **2013** havde Danmark reduceret med ammoniakemissionen med **16,2 %**
- **EU** som helhed havde reduceret ammoniakemissionen i 2013 med 6,9 % og i 2017 med 3,8 %

Udvikling siden 2005 (2005 =100)

